

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/426/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6714211971
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivica Hanusková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2016:6714211971.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom s predsedníčky senátu JUDr. Ivica Hanuskovej a členov senátu Mgr. Štefana Baláža a JUDr. Alexandra Mojša, v právnej veci navrhovateľky Q. E., nar. XX. XX. XXXX, bytom M. R. B. XXX/XX, P., právne zastúpenej Advokátska kancelária JUDr. Peter Rybár s. r. o. so sídlom Ľudová 14, Košice, IČO: 47 234 466, proti odporcovi POHOTOVOSŤ s. r. o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, v konaní o zaplatenie 484,- € s príslušenstvom, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 12C/127/2014-64 zo dňa 20. 02. 2015, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu potvrdzuje.

Odporca je povinný nahradiť navrhovateľke trovy odvolacieho konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 41,59 € na účet jej právneho zástupcu Advokátska kancelária JUDr. Peter Rybár, s. r. o., v mene ktorej koná JUDr. Peter Rybár, advokát, do 3 dní.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľke sumu 484 € spolu s 8,15% úrokom z omeškania ročne z tejto sumy od 15. 08. 2014 až do zaplatenia, titulom vydania bezdôvodného obohatenia.

V napadnutom rozhodnutí okresný súd konštatoval, že po zistení, že nárok navrhovateľky nie je premĺčaný, pristúpil k preskúmaniu zmluvy o úvere uzavretej medzi účastníkmi konania v zmysle zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej v texte „Zákon o spotrebiteľských úveroch“). Nakoľko zmluva o úvere neobsahovala úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru, ročnú percentuálnu mieru nákladov, považoval okresný súd poskytnutý úver v zmysle § 11 ods. 1 Zákona o spotrebiteľských úveroch za bezúročný a bez poplatkov. Navrhovateľka odporcovi zaplatila nielen úver - istinu, ktorý jej bol poskytnutý, teda sumu 500 €, ale zaplatila odporcovi sumu 984 €, teda o 484 € viac, v ktorom rozsahu došlo na strane odporcu k bezdôvodnému obohateniu, ktoré je povinný vrátiť navrhovateľke spolu s príslušenstvom v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

O trovách konania rozhodol okresný súd podľa § 142 ods. 1 O. s. p..

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej 15 dňovej lehote (§ 204 ods. 1 veta prvá O. s. p.) odvolanie odporca. Namietal, že rozhodnutie prvostupňového súdu považuje za nepreskúmateľné, nespĺňajúce predpoklady ust. § 157 ods. 2 O. s. p.. K posúdeniu zmluvy o úvere konštatoval, že nejde v prípade zmluvy uzavretej medzi účastníkmi konania o zmluvu spotrebiteľskú, ak navrhovateľke bol predmetný úver poskytnutý na účel povolania. Navrhovateľka svojím podpisom na dodatku k zmluve o úvere sa zaviazala akceptovať účel poskytnutého úveru a musela si byť vedomá skutočnosti, že

porušením prejaveneho účelu použitia úveru ide o podstatné porušenie zmluvy. Navrhovateľka teda nie je spotrebiteľkou, zmluva o úvere nie je zmluvou spotrebiteľskou, preto nie je dôvodná ani aplikácia Zákona o spotrebiteľských úveroch. Vzájomný právny vzťah účastníkov konania je obchodnoprávny a uplatnenie právnych noriem s cieľom ochrany spotrebiteľa nie je na mieste. Z týchto dôvodov zmluva o úvere nemusela obsahovať údaj o RPMN a preto mu vzniká nárok na vrátenie istiny spolu s dohodnutým poplatkom za jeho poskytnutie. Odmietol, že by z jeho strany došlo k bezdôvodnému obohateniu, preto navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Navrhovateľka v písomnom vyjadrení k odvolaniu odporcu uviedla, že pri uzatváraní zmluvy o úvere vystupovala ako spotrebiteľka a v tejto súvislosti poukázala nielen na ustanovenia Zákona o spotrebiteľských úveroch, ale i na ustanovenia Občianskeho zákonníka najmä na § 52 ods. 1, podľa ktorého je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom zmluvou spotrebiteľskou. Zdôraznila, že zmluva o úvere obsahuje väčšie množstvo ustanovení, ktoré možno kvalifikovať ako neprijateľné zmluvné podmienky, ako aj ustanovení, ktoré sú v rozpore so zákonom a dobrými mravmi. Aj keby sa úver neposudzoval podľa Zákona o spotrebiteľských úveroch, je nevyhnutné posudzovať zmluvu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka, pričom dohodu o výške poplatku v miere prevyšujúcej 96,8% ročne z poskytnutých finančných prostriedkov treba považovať za dohodu, ktorá je v rozpore s dobrými mravmi a ktorá je ustanovením, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Poukázala aj na nekalú obchodnú prax zo strany odporcu, ktorý sa snaží dosiahnuť, aby sa ako účel úveru vyznačil účel na zamestnanie alebo povolanie alebo podnikanie, teda, aby sa vyznačoval ako iný účel úveru, ktorý nie je pravdivý, aby nebolo možné aplikovať Zákon o spotrebiteľských úveroch. Navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil v celom rozsahu.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.) prejednal odvolanie viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania v zmysle ust. § 212 ods. 1 O. s. p., preskúmal konanie, ktoré mu predchádzalo, a bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. napadnutý rozsudok okresného súdu ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil.

Okresný súd vykonal dokazovanie vo veci v dostatočnom rozsahu, vykonané dôkazy správne vyhodnotil podľa § 132 O. s. p. a svoje rozhodnutie odôvodnil v zmysle ust. § 157 ods. 2 O. s. p.. Odvolaciemu súdu nie je zrejmé, v čom je rozhodnutie prvostupňového súdu podľa tvrdenia odporcu nepreskúmateľným v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p., ak ho spája s ust. § 167 ods. 2 O. s. p., pričom zo strany okresného súdu nedošlo k vydaniu uznesenia. Odporca v odvolaní poukazuje len na všeobecnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, resp. ust. § 157 ods. 2 O. s. p., avšak konkrétne neuvádza, v čom považuje rozhodnutie za nepreskúmateľné.

Odvolací súd sa stotožňuje s právnym záverom okresného súdu o charaktere zmluvy uzavretej medzi účastníkmi konania ako zmluvy spotrebiteľskej, napriek tomu, že ide o zmluvu o absolútnom obchode v zmysle ust. § 261 ods. 1 písm. d) Obchodného zákonníka. Tento právny záver vyplýva najmä z toho, že odporca ako dodávateľ vystupoval pri jej uzavretí jednoznačne v rámci predmetu svojej obchodnej a podnikateľskej činnosti a navrhovateľka vystupovala ako spotrebiteľka, keď táto pri uzatváraní zmluvy v rámci predmetu svojej obchodnej ani inej podnikateľskej činnosti nekonala. V zmysle § 52 Občianskeho zákonníka ods. 1 platného v čase uzavretia tejto úverovej zmluvy sa za spotrebiteľskú zmluvu považovala každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatváral dodávateľ so spotrebiteľom. Uvedené ustanovenie výslovne konštatuje, koho považuje za dodávateľa a koho za spotrebiteľa, keď v tomto prípade účastníci konania túto charakteristiku spĺňajú. Pre posúdenie či zmluva o úvere je zmluvou, ktorá má spotrebiteľský charakter nie je podstatné, či bola uzavretá aj v zmysle ustanovenia Zákona o spotrebiteľských úveroch, ak spĺňa charakteristiku zmluvy spotrebiteľskej v zmysle ustanovenia Občianskeho zákonníka. Odvolací súd taktiež nemohol prihliadať na námietku odporcu, ak tento tvrdí, že navrhovateľka pri uzatváraní zmluvy nevystupovala ako spotrebiteľka, keďže v prípade pochybností o tom, či ide alebo nejde o spotrebiteľskú zmluvu má dôkazné bremeno dodávateľ. Existujúce pochybnosti treba odstrániť spôsobom známym pre dôkazné konanie, spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti. Bezpečným preukázaním nie je len všeobecný údaj o uzavretí zmluvy na účel povolania, ktorý neposkytuje odpoveď na otázku, aké je postavenie odberateľa a aký konkrétny súvis s takýmto povolaním či predmetom činnosti odberateľa vôbec uzavretie príslušnej zmluvy má. „Zaškrtnutie“ možnosti použitia úveru sama o sebe neumožňuje vyvodiť záver, že nejde o zmluvu spotrebiteľskú. Navyiac, v zmluve je navrhovateľka označená menom, priezviskom, rodným

číslo a bydliskom, číslo občianskeho preukazu, a teda z uvedených údajov nevyplýva, že by navrhovateľka ako fyzická osoba pri uzatváraní predmetnej zmluvy konala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na judikatúru ESD, napr. rozhodnutie Johann Gruber proti Bay VaAG, vec C-464/01, rozsudok Súdného dvora zo dňa 20. 01. 2005. Uvedené právne závery sa vzťahujú i na zmluvu uzavretú, resp. „zaškrtnutú“ za účelom výkonu povolania.

K vylúčeniu zmluvy o úvere spod režimu právnej úpravy spotrebiteľských úverov môže dôjsť len v prípade, keď je jednoznačne preukázané, že podnikanie spotrebiteľa patrí do skupiny povolaní vykonávaných v tzv. podnikateľskom režime (resp. do skupiny iných povolaní), ako aj po náležitom vyhodnotení zhody zmluvou proklamovanej okolnosti - poskytnutia úveru naozaj na výkon povolania so skutočnosťou. V prípade predmetnej zmluvy nedošlo k takémuto vyhodnoteniu a úver poskytnutý spotrebiteľovi bol bez ďalšieho subsumovaný pod úpravu Obchodného zákonníka, čím bolo zhoršené postavenie spotrebiteľa vo vzťahu k zvýšenej právnej ochrane právnym režimom Zákona o spotrebiteľských úveroch, resp. Občianskeho zákonníka, predovšetkým vo vzťahu k informáciám, s ktorými je povinný veriteľ oboznámiť spotrebiteľa pred uzavretím zmluvy, ale aj vo vzťahu k náležitostiam, ktoré zmluva musí obsahovať, prípadne k výške zákonom regulovanej odplaty a pod.. V konaní však odporca nepreukázal, že by navrhovateľka pri uzatváraní predmetnej zmluvy konala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a uvedené nie je možné vyvodiť len z toho, že v zmluve je konštatované, že predmetný úver je poskytnutý na výkon povolania. Aj z rozhodnutia Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 1930/11 vyplýva, že je porušením práva na spravodlivý proces taká interpretácia ustanovení na ochranu spotrebiteľa, a to i vo vzťahoch podriadených režimu Obchodného zákonníka, ktorá vedie k odmietnutiu ich aplikácie na vzťahy, v ktorých vystupuje fyzická osoba, ktorá má podnikateľské oprávnenie, avšak v týchto vzťahoch sa ako podnikateľ nechová. Dôkazné bremeno na preukázanie toho, že úver bol poskytnutý na výkon povolania úverového dlžníka, ťaží toho, kto tvrdí takúto výnimku majúcu za následok potrebu kvalifikácie úveru za tzv. iný, a teda nespotebiteľský úver majúci sa riadiť výlučne úpravou v zmluve a Obchodnom zákonníku, teda odporcu. Preukázaním tejto skutočnosti nemôže byť len všeobecný údaj v zmluve o poskytnutí úveru - „na výkon povolania“, ktorý neposkytuje odpoveď na otázku, aký konkrétny súvis s predmetnou činnosťou odberateľa, teda navrhovateľky vôbec uzavretie príslušnej zmluvy malo. Uvedené možno vyvodiť aj zo skutočností, že predmetná zmluva o úvere má povahu značne jednostranne adhéznej zmluvy obsahujúcej veľké množstvo ustanovení znevýhodňujúcich dlžníka, ktorej obsah rozhodne nenasvedčuje tomu, že by jej uzatvoreniu predchádzali rokovania typické pre uzatváranie zmlúv medzi podnikateľmi. Jej forma na predtlačenom formulári skôr svedčí o skutočnosti, že bola uzatváraná bez hlbšej vzájomnej súčinnosti zmluvných strán. Nemožno teda opomenúť, že predmetná zmluva o úvere má podobu štandardnej formulárovej zmluvy, ktorá je typická tým, že sa uzatvára vo viacerých prípadoch a spotrebiteľ spravidla jej obsah nemôže meniť vzhľadom na formulárovú predtlač, čo znamená, že spotrebiteľ podmienky, ktoré si však poskytovateľ úveru sám v predstihu a v klude bez časového stresu podľa svojich predstáv naformuloval, prijme alebo zmluvný vzťah následne nevznikne. Za takéhoto stavu je spotrebiteľ v tomto prípade z hľadiska informovanosti a vyjednávacej pozície slabšou stranou zmluvného vzťahu, pričom aj z predmetnej zmluvy o úvere jednoznačne vyplýva, že jednotlivé časti vrátane uvedenia, že finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon povolania, sú vyplňané odporcom. V prejednávanej veci ide o spor zo spotrebiteľskej zmluvy, odporca pri uzatváraní zmluvy o úvere konal v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti, preto je potrebné ho v zmysle § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia zmluvy, považovať za dodávateľa. Navrhovateľka ako fyzická osoba pri uzatváraní predmetnej zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, preto je potrebné považovať ju v zmysle § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia zmluvy za spotrebiteľku a predmetnú zmluvu o úvere posúdiť ako spotrebiteľskú zmluvu v zmysle § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia zmluvy.

Hmotno-právnym dôvodom pre vyhovieť návrhu navrhovateľky a jej uplatneného nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia bol právny záver okresného súdu, podľa ktorého zmluva o úvere neobsahovala náležitosti v zmysle Zákona o spotrebiteľských úveroch. V dôsledku uvedeného správne považoval okresný súd úver za bezúročný a bez poplatkov. Okresný súd dostatočným spôsobom odôvodnil svoje rozhodnutie tým, že spotrebiteľská zmluva vyššie uvedené údaje neobsahovala. V tomto rozsahu odporca rozhodnutie prvostupňového súdu nespochybnil. Okresný súd navyše konštatoval, že zmluva uzavretá medzi účastníkmi konania bola vopred pripravená na formulári bez možnosti navrhovateľky ako spotrebiteľky zasiahnuť do znenia jej obsahu, t. j. vzájomných práv a povinností

účastníkov zmluvy, preto bol súd ex offo povinný podrobiť daný zmluvný vzťah prieskumu a zisťovať, či zmluva obsahuje náležitosti vyžadované zákonom. Okresný súd preto správne vyhodnotil, že v prípade, ak navrhovateľke bol poskytnutý úver vo výške 500,00 €, a táto uhradila odporcovi sumu 984,00 €, zaplatila o 484,00 € viac, v dôsledku čoho odporca prijal uvedené finančné plnenie odporkyne v zmysle § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka bez právneho dôvodu a následne aplikujúc ust. § 456 Občianskeho zákonníka správne rozhodol, aby sa predmet bezdôvodného obohatenia, teda suma 484,00 € s príslušenstvom vydala tomu, na úkor koho bola získaná - navrhovateľke.

Okresný súd sa správne v odôvodnení rozhodnutia zamerával len na argumenty, ktoré sú z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považované za rozhodujúce, pretože všeobecný súd - prvostupňový súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia.

Okresný súd správne rozhodol i o náhrade trov prvostupňového konania, ak rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p., teda podľa úspechu v odvolacom konaní a súčasne trovy právneho zastúpenia vyčíslil v súlade s Vyhláškou MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej v texte len „Vyhláška“), preto odvolací súd potvrdil i tento súvisiaci výrok napriek tomu, že odvolaním nebol napadnutý.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 142 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p., teda podľa úspechu v odvolacom konaní. V odvolacom konaní bola v celom rozsahu úspešná navrhovateľka, preto jej súd priznal náhradu trov konania, ktoré pozostávajú z trov právneho zastúpenia, a to za jeden úkon právnej služby - vyjadrenie k odvolaniu odporcu - podanie vo veci samej v zmysle § 13a ods. 1 písm. c) Vyhlášky vo výške 33, 20 € + 1 x režijný paušál vo výške 8,39 € v zmysle § 16 ods. 3 Vyhlášky. Spolu tak trovy právneho zastúpenia v odvolacom konaní predstavujú sumu 41,59 €, ktoré trovy odvolacieho konania je odporca povinný nahradiť navrhovateľke na účet jej právneho zástupcu v zmysle ust. § 149 ods. 1 O. s. p.

Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.